

Asia: VN/27189/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta poliisin ja Maahanmuuttoviraston rekistereihin tallennettuja biometrisia tietoja koskevan sääntelyn muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1.Poliisin henkilötietolakiin ehdotetut muutokset

-

2.Maahanmuuttohallinnon henkilötietolakiin ehdotetut muutokset

-

3.Ulkomaalaislakiin ehdotetut muutokset

-

4. Esityksen pääasialliset vaikutukset

Liberaalipuolue suhtautuu ehdotettuun yksityisyyden loukkaamiseen ehdottoman kielteisesti.

Ihmiset eivät ole tässä maassa alamaisia, joiden kehoon liittyviä ominaisuuksia saavat viranomaiset käyttää aina halutessaan. Oikeus yksityisyyteen ja syyttömyysolettamaan pitää ohjata perustuslain mukaisia lakeja nyt tässä tapauksessa ja jatkossakin. Neljällä miljoonalla passin haltijalla ja tulevilla miljoonilla Suomen passin haltijoilla on oikeus omaan kehoonsa ja yksityisyyteen. Tämä oikeus ajaa turvallisuushakuisen kontrolloinnin ja massavalvonnan yli liberalismin näkökulmasta.

Yksilöiden sormenjäljet ovat pysyvä ja yksilöllinen biometrinen tunniste, jota ei voi vaihtaa kuten salasanaa tai henkilötunnusta. Keskitetty biometrisen datan tallentaminen rekisteriin voi johtaa valvonnan lisääntymiseen ja yksilönsuojan heikkenemiseen.

Viranomaisille annetut oikeudet voivat johtaa mahdollisiin väärinkäytöksiin, joita annetuilla lakiesityksillä ei pystytä estämään. Lakiin ehdotettu rajaus "keskusrikospoliisi pidättämiseen

oikeutetun virkamiehen tai suojelupoliisin päällystään kuuluvan virkamiehen pyynnöstä” ei ole missään tapauksessa riittävä. Toimintatapa rutinoituu ja sen käyttöä ei pystytä valvomaan riittävästi liiallisen massavalvonnan tai yksittäisen urkinnan varalta. Viranomaiset voivat laajentaa rekisterin käyttöä alkuperäistä laajemmalle ilman riittävästä demokraattista valvontaa. Suomenkin poliisi on useasti jäänyt kiinni lähipiirinsä urkinnasta ja mm. 2014 Mika Myllylän kuolinsyyntä urkkineita henkilöitä tuomittiin oikeudessa 72.

Tietojen jakaminen ja kansainväliset riskit: Jos sormenjälkien rekisteriä käytetään rikostutkinnassa, niiden jakaminen muiden viranomaisten tai kansainvälisten tahojen kanssa voi laajentua ilman riittävästä valvontaa. Esimerkiksi EU:ssa on jo painetta harmonisoida tietokantoja, mikä voi johtaa Suomen tietojen päätymiseen muiden maiden viranomaisten haltuun.

Keskitetty sormenjälkirekisteri on houkutteleva kohde hakkereille ja ulkovaltojen tiedustelupalveluille. Emme edes tunne kaikkia keinoja miten Venäjä voi hyötyä vuotaneesta sormenjälkirekisteristä. Biometrinen data, jos se vuotaa, on peruuttamattomasti vaarantunut – toisin kuin salasanan, sitä ei voi vaihtaa. Yksittäiseen passiin tallennettu tieto on riittävän hajautettu malli, jolla massavuotoja ei pääse syntymään. Maailmalta löytyy esimerkkejä, kuinka vastaaviin viranomaisrekistereihin on murtauduttu useissa maissa, esim. Yhdysvalloissa (OPM-hakkerointi, jossa varastettiin 5,6 miljoonan ihmisen sormenjäljet).

Vaarana on myös kansalaisten oikeuksien heikentyminen. Autoritäärinen hallinto, mikäli sellainen pääsisi Suomeen syntymään, voisi käyttää sormenjälkirekisteriä esimerkiksi mielenosoitusten osallistujien tunnistamiseen ja mahdolliseen painostamiseen.

Kasvava valtion kontrolli voi rajoittaa kansalaisten vapautta liikkua ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan anonyymisti. Vaikka todennäköisyys olisi pieni, ei tätäkään uhkaa saa jättää huomiotta.

Yksi nykyisen lakiehdotuksen merkittävimpiä henkisiä vaikutuksia on luottamuksen heikentyminen viranomaisiin. Passin biometriset tunnistetiedot ja niiden rekisteri hyväksyttiin yhteiskunnassa vakuuttamalla, että näitä tietoja käytetään vain passien haltijoiden tunnistamiseen rajalla. Muutaman vuoden jälkeen tämän lupauksen rikkominen on omiaan murtamaan luottamusta Suomalaiseen viranomaiseen ja poliittiseen järjestelmään. Yksityisyyden murentaminen tulee pysäyttää ja viranomaisen valtaoikeuksia rajoittaa perustuslain mukaiseksi.

Virheelliset tunnistukset ja teknologian epätarkkuudet: Biometrinen tunnistaminen ei ole 100 % varmaa, ja virheelliset osumat voivat johtaa viattomien syyttämiseen rikoksista.

Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p. esittää ehdotettujen lakimuutosten hylkäämistä kokonaisuudessaan. Perustuslaillinen oikeus yksityisyyteen, syyttömyysolettama ja muut luetellut syyt puoltavat lakiehdotuksen hylkäämistä.

5. Muut huomiot esitysluonnoksesta

-

Kivirinta Aki
Liberaalipuolue – Vapaus valita r.p.